

РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ З ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ, ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Ольга Литвиненко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, Україна, UA-79005
olha.lytvynenko@lnu.edu.ua*

Сьогодні Україна стоїть перед викликом забезпечення доступної освіти для всіх, включаючи людей з особливими освітніми потребами. Одним з основних інструментів досягнення цієї мети є створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти в закладах вищої освіти. Ресурсні центри з інклюзивної освіти в українських закладах вищої освіти є важливим кроком у напрямі забезпечення однакових можливостей для всіх студентів та підтримки їх успішного навчання та розвитку. Розглянуто проблему створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти в закладах вищої освіти України. Досліджено передумови створення таких центрів, визначено їхні цілі та головні завдання. Проаналізовано діяльність цих центрів у різних закладах освіти України. Основну увагу приділено аналізу потреб студентів з особливими освітніми потребами та методам їхньої інтеграції в академічне середовище.

Передумови створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти полягають у визнанні потреби в інклюзивному навчанні та усвідомленні важливості створення середовища, де кожен студент має можливість отримати якісну освіту незалежно від своїх особистих особливостей. Також передумови створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти не можуть не містити аналіз існуючого стану інклюзії в українських закладах вищої освіти. Цілі ресурсних центрів полягають у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку студентів з особливими освітніми потребами. Головні завдання включають підтримку доступу до освіти, консультування та надання необхідних ресурсів та послуг для успішного навчання цільових груп студентів. Висвітлено інноваційні підходи до розвитку інклюзивної освіти, спрямовані на створення сприятливого середовища для розвитку кожного студента, незалежно від його особливостей. Ресурсні центри стають головними агентами в реалізації принципу однакових можливостей у вищій освіті та сприяють формуванню відкритого та толерантного суспільства.

Ключові слова: інклюзивна освіта, ресурсні центри, вища освіта, особливі освітні потреби, доступна освіта, якісна освіта, інклюзивне освітнє середовище.

Постановка проблеми. У зв'язку з постійним зростанням кількості студентів з особливими освітніми потребами в закладах вищої освіти виникає необхідність ефективної організації інклюзивного освітнього середовища та забезпечення підтримки для цієї категорії студентів. Значне збільшення кількості студентів з різними особливими освітніми потребами ставить перед університетами виклик – забезпечити належні умови для успішного навчання цих студентів, включаючи доступ до спеціалізованих послуг, технологій та підтримки. Недоліки у забезпеченні інклюзивної освіти можуть призвести до невідповідності нормам однакових можливостей та обмеження можливостей освіти для студентів з особливими освітніми потребами. Тому важливо розвивати та підтримувати ресурсні центри з інклюзивної освіти, які забезпечуватимуть необхідну підтримку для всіх студентів у навчальному процесі та сприяти їхньому успішному інтегруванню в академічне середовище.

Аналіз науково-методичної літератури засвідчує, що основна увага акцентується на розробці та впровадженні оптимальних підходів до інклюзивного навчання. Питання розвитку інклюзивної освіти та інклюзивного навчального середовища у вищій школі є актуальним серед досліджень українських науковців. Наприклад, такі дослідники, як І. Малишевська, А. Аріщенко, Н. Ашиток, О. Литвинова, О. Таранченко, А. Колупаєва та І. Стадницька, зосереджують свої зусилля на вивченні цього питання. Вагомий внесок у розвиток інклюзивного навчання в Україні зробили А. Шевцов, П. Таланчук, Г. Нікуліна, Т. Гребенюк, К. Кольченко, В. Синьов та Ю. Богинська, які активно досліджують різні аспекти цієї тематики.

Значний інтерес викликають також праці, присвячені вивченню міжнародного досвіду в галузі інклюзивної освіти, зокрема дослідження Л. Журавльової, А. Вербенця, Г. Давиденка, С. Амірідзе та О. Продіуса. Незважаючи на те, що в більшості українських закладів вищої освіти інклюзивне навчання лише починає впроваджуватися, цей процес потребує подальшого ґрунтовного наукового вивчення. Зокрема, потрібно провести детальний аналіз та знайти рішення для проблем, які гальмують розвиток інклюзії у вищій освіті. Це охоплює дослідження наявних бар'єрів та розробку ефективних стратегій їх подолання, що сприятиме створенню сприятливих умов для навчання студентів з особливими освітніми потребами.

Наукова література допомагає ідентифікувати кращі практики, методи та стратегії, спрямовані на забезпечення ефективної освітньої підтримки для студентів з особливими освітніми потребами. Нормативно-правова база визначає правові рамки та вимоги, що стосуються забезпечення рівних можливостей у доступі до освіти для осіб з особливими потребами. Аналіз законодавчих актів та нормативних документів дає змогу оцінити ступінь

упровадження принципів інклюзивної освіти у практичну діяльність та виявити можливість удосконалення нормативного середовища.

Мета статті полягає в дослідженні передумов створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти в українських закладах вищої освіти, виявленні їхніх цілей, завдань та головних напрямів діяльності.

Виклад основного матеріалу. Створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти в закладах вищої освіти України обумовлено необхідністю підтримки студентів з особливими освітніми потребами (далі – ООП), які навчаються у цих закладах. Розвиток інклюзивної освіти та забезпечення доступності і якості навчання для всіх студентів є основними факторами цього процесу. Багато закладів вищої освіти стикаються з проблемою відсутності системної підтримки для студентів з ООП, що підкреслює важливість створення таких ресурсних центрів.

Головні цілі ресурсних центрів включають підвищення доступності та якості освіти для студентів з ООП, створення інклюзивного середовища у навчальних закладах та надання комплексної підтримки студентам з ООП. Завдання цих центрів включають надання психолого-педагогічної та освітньої допомоги студентам з ООП, організацію адаптаційних заходів, консультивання для студентів, їхніх батьків та викладачів, а також сприяння розвитку інклюзивної культури у закладах вищої освіти.

Нормативно-правова база, що регулює діяльність ресурсних центрів, містить законодавчі акти про освіту та положення про інклюзивно-ресурсні центри. Ця база передбачає чітке визначення завдань, функцій та компетенцій ресурсних центрів, що спрямовані на забезпечення доступу до якісної освіти для усіх, зокрема тих, хто потребує індивідуального підходу. Закон України “Про освіту” (статті 5, 21, 43, 46, 53, 54, 55) визначає основні принципи, завдання та напрями розвитку інклюзивної освіти в Україні [2]. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах” (пункт 16) визначає, що інклюзивно-ресурсні центри можуть створюватися при обласних, районних, міських інститутах післядипломної педагогічної освіти, а також при вищих навчальних закладах, які мають у своїй структурі педагогічні факультети [6]. Наказ Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Концепції розвитку інклюзивної освіти” (пункт 4.2) визначає, що ресурсні центри мають стати методичними центрами з питань інклюзивної освіти [10].

В Україні існують різні типи ресурсних центрів з інклюзивної освіти, такі, що базуються на конкретних закладах вищої освіти, а також незалежні центри. Ресурсні центри, що формуються на основі закладів вищої освіти, мають вагомі переваги, зокрема доступ до матеріально-технічної бази та кваліфікованих кадрів цих закладів. Однак такі центри можуть бути обмежені

у своїй автономії та не мати достатнього досвіду співпраці з іншими закладами вищої освіти або з певними категоріями людей з особливими освітніми потребами [3].

Попри те, що на цей момент в Україні немає окремого закону про порядок організації інклюзивної освіти у ЗВО, згідно з Порядком організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, зазначеного вище, створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти може відбуватись на базі ЗВО. Відповідно до цього, базові завдання ресурсних центрів можуть бути побудованими на основі головних завдань ІРЦ згідно з Положенням про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2017 № 545 (зі змінами), яке визначає, що метою створення ІРЦ є забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами (ООП) шляхом надання їм комплексної психолого-педагогічної допомоги. До цих завдань належать:

- надання психолого-педагогічної та методичної допомоги дітям з ООП, їхнім батькам та педагогам;
- організація та проведення комплексної оцінки розвитку дитини з ООП;
- розробка та супровід індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини з ООП;
- надання консультативної допомоги педагогічним працівникам з питань інклюзивного навчання;
- проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань інклюзивної освіти [5].

Створення та функціонування ресурсних центрів з інклюзивної освіти на базі закладів вищої освіти ґрунтується на принципах однакових можливостей та недискримінації, визначених національними та міжнародними правовими актами, серед яких Наказ міністерства освіти і науки України Про затвердження концепції розвитку інклюзивного навчання від 01 жовтня 2010 р. № 912 [10] та Розпорядження Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року від 14 квітня 2021 р. № 366-р [4].

Загалом створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти в закладах вищої освіти України є важливим кроком у забезпеченні однакових можливостей для всіх студентів та підтримці їхнього успішного навчання.

Інклюзивність закладу вищої освіти означає створення середовища, де всі студенти мають однакові можливості для успіху незалежно від їхньої національності, етнічної належності, релігії, статі, ідентичності, фізичних або когнітивних можливостей. Інклюзивні цінності повинні бути вбудовані в організаційну культуру закладу, а науково-педагогічний персонал повинен мати формовану інклюзивну компетентність. Крім того, важливими є

наявність інклюзивного компонента в змісті освітніх програм, різноманітність форм навчального контенту, а також адаптація інформаційних ресурсів та приміщень для осіб з різними психофізичними можливостями [1].

Для успішної реалізації інклюзії у закладах вищої освіти потрібно подолати деякі важливі бар'єри. Серед них варто виділити відсутність достатньої кількості кваліфікованих фахівців для надання корекційно-розвивальних послуг та супроводу, а також неурегульованість питань підтримки в контексті впровадження інклюзії. Недостатність інклюзивної компетентності серед науково-педагогічного персоналу, а також недостатнє обладнання та матеріально-технічне забезпечення для навчання осіб з ООП також ускладнюють процес інклюзії. Важливою умовою є також забезпечення безбар'єрного доступу до всіх приміщень закладу вищої освіти.

Передумови створення ресурсних центрів з інклюзивної освіти в закладах вищої освіти включають зростання усвідомлення необхідності забезпечення однакових можливостей доступу до вищої освіти для всіх студентів, зокрема з особливими освітніми потребами. Також важливе розуміння потреби створення середовища, що сприяє включенню та підтримці всіх членів академічної спільноти. Підтримка законодавчої бази, що регулює права та обов'язки студентів з ООП у вищій освіті, також є важливою передумовою. Крім того, позитивний досвід інших установ вищої освіти, де вже успішно функціонують ресурсні центри з інклюзивної освіти, може стимулювати створення таких центрів. Наявність мотивованого та компетентного керівництва закладу, яке підтримує ініціативи з розвитку інклюзивної освіти, також є основним фактором. Додатково, прагнення забезпечити адаптивне навчання та підтримку для різних категорій студентів з урахуванням їхніх потреб і можливостей є важливою передумовою для створення ресурсних центрів з інклюзивною освітою.

З моменту ухвалення нового Закону України "Про освіту" від 05.09.2017 № 2145-VIII розпочалася активна підготовка до впровадження положень ст. 20 цього Закону, яка стосується інклюзивного навчання. Унаслідок цього у закладах вищої освіти активно розпочинається створення інклюзивно-ресурсних центрів як окремих структурних одиниць.

Для детальнішого аналізу передумов виникнення, завдань та особливостей діяльності ресурсних центрів з інклюзивної освіти було обрано декілька університетів України, за яких ці центри успішно функціонують. Проаналізувавши діяльність ресурсних центрів при Відкритому міжнародному університеті розвитку людини "Україна", Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Львівському національному університеті імені Івана Франка та Національному університеті "Львівська політехніка", можемо окреслити їх

спільні основні принципи роботи, які стають рушійною силою їх розвитку. Такими основними принципами є науковість (основаність на останніх наукових досягненнях у сфері інклюзії та інших галузях гуманітарних наук), публічність (регулярне інформування учасників освітнього процесу та громадян про результати та поточні події), індивідуалізація (забезпечення індивідуального підходу до вирішення завдань), відкритість (готовність до співпраці з різними установами та громадськими організаціями), ресурсність (ефективне використання різноманітних ресурсів), комплексність (одночасна реалізація різних напрямків діяльності), професійна компетентність (створення умов для розвитку професійних компетентностей у працівників) та пріоритетність якісної фахової підготовки майбутніх педагогів в умовах Університету.

Розглянемо детальніше особливості діяльності ресурсних центрів при кожному з навчальних закладів.

Одним із перших був створений Центр інклюзивних технологій навчання при Відкритому міжнародному університеті розвитку людини "Україна". Цей університет є єдиним закладом вищої освіти в Україні, який з моменту свого заснування систематично підтримує процеси інклюзії. Центр інклюзивних технологій навчання спрямований на підтримку профорієнтації абітурієнтів, зокрема з особливими освітніми потребами, створення умов для їхньої адаптації до інклюзивного навчання, контроль стану їхнього здоров'я, розробку та впровадження нових форм реабілітації. Університет "Україна" впроваджує інклюзивну освіту через діяльність Центру ІТН, який забезпечує педагогічну підтримку, оптимізуючи викладання і впроваджуючи сучасні педагогічні технології. Психологічна підтримка містить індивідуальні консультації, групові тренінги, розвиваючи навички адаптації та впевненої поведінки. Соціальний супровід розпочинається на етапі вступу, коли складається соціальний портрет абітурієнта. Технічна підтримка забезпечується через Центр самостійної роботи, де є спеціально обладнані робочі місця для студентів з інвалідністю та доступ до Інтернету. Центр надає консультації щодо використання комп'ютерної техніки, навчання студентів з вадами зору і слуху, а також доступ до електронної бібліотеки навчальних матеріалів, яка постійно поповнюється і охоплює різні галузі науки [13].

Для поліпшення умов для студентів з інвалідністю та іншими особливими потребами щодо отримання доступу до якісної вищої освіти та інших послуг на базі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка було також створено Інклюзивно-ресурсний центр. Метою діяльності Центру є покращення умов для отримання студентами з інвалідністю доступу до якісної освіти та інших послуг в університеті; здійснення підтримки батьків абітурієнтів, освітян, громадськості та сприяння впровадженню інклюзивної освіти в регіоні

шляхом реалізації функцій Центру [8]. Крім того, Центр забезпечує підтримку батьків абітурієнтів, педагогічних працівників, громадськості та сприяє впровадженню інклюзивної освіти в регіоні шляхом виконання своїх функцій.

Не можемо не взяти також до уваги Львівський національний університет імені Івана Франка, на базі якого діє Ресурсний центр з інклюзивної освіти. Центр був створений з метою поширення принципів інклюзивної освіти в академічному середовищі та супроводу студентів з особливими освітніми потребами. Його завдання охоплює формування інклюзивної компетентності у всіх учасників освітнього процесу, координацію зусиль адміністрації Університету, факультетів, підрозділів і органів студентського самоврядування для створення належних умов, щоб задовольнити освітні потреби студентів з особливими освітніми потребами.

Діяльність Центру включає організацію та виконання інформаційно-роз'яснювальної роботи, яка спрямована на поширення основних засад філософії інклюзивної освіти. Це досягається через проведення семінарів, тренінгів, вебінарів та лекцій для студентів, викладачів та адміністративного персоналу, а також через розповсюдження інформаційних матеріалів та онлайн-ресурсів. Консультавання та підтримка студентів і викладачів з питань інклюзивного навчання також є головними завданнями Центру. На індивідуальному рівні надаються консультації студентам з особливими освітніми потребами щодо адаптації до навчального процесу, вирішення особистих та академічних проблем [9].

З метою розв'язання викликів у сфері інклюзивної освіти шляхом надання ефективної підтримки незрячим школярам і студентам, а також їхнім батькам і педагогам у закладах середньої та вищої освіти, створено також Ресурсний центр освітніх інформаційних технологій для осіб з особливими потребами на базі Національного університету "Львівська Політехніка". Центр сприяє організації якісного інклюзивного навчання незалежно від місця проживання учня або студента з важкими порушеннями зору та надає підтримку педагогам і учням протягом усього періоду навчання [11].

Проаналізувавши діяльність ресурсних центрів з інклюзивної освіти у закладах вищої освіти, можемо зазначити, що їх спільні основні функції включають надання інформаційної підтримки родинам, педагогам та зацікавленим особам щодо соціальної та освітньої політики держави, програм та послуг для осіб з інвалідністю та особливими потребами в освіті. Також центри здійснюють виявлення, підтримку та облік студентів з особливими освітніми потребами, координує співпрацю з іншими установами з метою забезпечення студентам доступу до якісної освіти та інших ресурсів.

Важливою функцією є також консультативна підтримка для зацікавлених сторін, надання їм інформації та порад з питань навчання та

розвитку осіб з особливими освітніми потребами. Крім того, центр проводить освітні заходи для підвищення професійної компетентності викладачів та адаптує освітнє середовище для оптимального навчання та розвитку студентів. Спільно з педагогічними працівниками також розробляються стратегії розвитку інклюзивного середовища та організуються курси підвищення кваліфікації за спеціалізованими освітніми програмами з інклюзивної освіти, такими як “Як творити інклюзивне освітнє середовище?” (при Ресурсному центрі з інклюзивної освіти ЛНУ ім. І. Франка) та “Інклюзивне освітнє середовище”, “Стратегічне планування розвитку інклюзивної освіти” (при ІРЦ ТНПУ ім. В. Гнатюка). Тренінги охоплювали різні аспекти інклюзії, такі як філософія інклюзії, організація інклюзивного середовища в закладі освіти, стратегії інклюзивного розвитку тощо. Ці заходи були спрямовані на різні аудиторії, зокрема, педагогічних працівників, батьків дітей з інвалідністю, представників громадських організацій тощо.

Співпраця з викладачами передбачає формування їх інклюзивних компетентностей, розширення змісту навчальних дисциплін у питаннях інклюзивної освіти та педагогіки, а також адаптацію та модифікацію навчального матеріалу відповідно до потреб студентів із різними можливостями та порушеннями здоров'я. Крім того, проводиться аналіз потреб науково-педагогічних працівників у створенні для них сприятливих умов для навчальної та наукової діяльності.

Досягнення успіху у формуванні інклюзивного середовища в Університеті можливе лише через ефективну співпрацю з іншими структурними підрозділами Університету, зокрема, з психологічною службою, навчально-методичним відділом, відділом у справах молоді, центром післядипломної освіти та ін.

Взаємодія з педагогами та асистентами різних рівнів освіти спрямована на підвищення їхньої інклюзивної компетентності, обмін досвідом, надання науково-методичної підтримки (рецензування програм, методичної літератури тощо), а також проведення спільних заходів. Крім того, створюються умови для проведення навчальної практики студентами та здійснюється аудит доступності освітнього закладу для всіх категорій населення.

Роль інклюзивно-ресурсних центрів важлива у сприянні модифікаціям та адаптаціям освітнього середовища в Університеті. Для цього центри моніторять доступність та визначають потреби учасників освітнього процесу, адміністрації закладу надають відповідні рекомендації. Наприклад, працівники Центрів аргументують необхідність адаптації архітектурного та інформаційного простору для осіб із порушенням зору, розробляють та доповнюють документи, що стосуються освітнього процесу, які затверджені Вченою радою.

Основними результатами діяльності Центрив передбачається створення умов для отримання якісних освітніх послуг, формування інклюзивних компетентностей науково-педагогічних кадрів та реалізація принципів інклюзії у всіх сферах життєдіяльності міської громади. Під час розвитку Центрив було ідентифіковано найбільш ефективні підходи, серед яких варто зазначити тренінги, робочі наради, консультації, рецензування науково-педагогічної документації та психокорекційних програм, проведення інформаційних та освітніх заходів, розробку науково-методичної літератури, організацію дистанційної роботи та укладання угод про співпрацю [7].

Розвиток центрив підтримки студентів з ООП відображає зростаючу увагу до інклюзії в системі вищої освіти. Ці центри відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до освіти та створенні сприятливих умов для навчання всіх студентів. Вони сприяють створенню інклюзивного середовища, де кожен може розвиватися та реалізовувати свій потенціал.

Створення центрив підтримки студентів в Україні є частиною стратегії розвитку безбар'єрного середовища у вищій освіті. Цей проєкт є відповіддю на вимоги національних та міжнародних стандартів доступності та інклюзії.

Пілотний проєкт центрив підтримки студентів розпочато в рамках реалізації Національної стратегії створення безбар'єрного простору в Україні. Цю стратегію розроблено за ініціативою першої леді Олени Зеленської, вона визначає важливі кроки у забезпеченні доступності та інклюзії в українській системі вищої освіти [4].

Отже, створення ресурсних центрив з інклюзивної освіти у закладах вищої освіти України є важливим кроком на шляху до створення доступного та інклюзивного освітнього середовища. Ці центри мають значний потенціал у забезпеченні доступу до якісної освіти для всіх студентів незалежно від їхніх особливих освітніх потреб.

Головною метою ресурсних центрив з інклюзивної освіти є забезпечення індивідуальної підтримки, адаптації освітнього процесу та надання необхідних ресурсів для успішного навчання кожного студента. Розвиток цих центрив сприятиме підвищенню рівня доступності освіти та створенню умов для повноцінного розвитку кожного студента, що є важливим завданням української вищої освіти.

---

1. *Данілавичюте Е. А., Литовченко С. В.* Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посібник / за ред. А. А. Колупаєвої. Київ : Видавнича група "А.С.К.", 2012.

2. Закон України Про освіту. Редакція від 24.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

3. Інклюзивно-ресурсний центр ТНПУ ім. В. Гнатюка: 5 років діяльності. URL: https://tnpu.edu.ua/news/8148/?sphrase_id=43306.

4. Кабінет Міністрів України : Розпорядження Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>.

5. Кабінет Міністрів України : Постанова Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>.

6. Кабінет Міністрів України : Постанова Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти від 15 вересня 2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8>.

7. Колупасва А. А., Єфімова С. М. Навчальний курс “Вступ до інклюзивної освіти”. Київ : Науковий світ, 2010. 20 с.

8. Міністерство освіти і науки України. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка : Положення про інклюзивно-ресурсний центр. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/polozhennia_pro_resursnyi_tsentr_inkliuzivnoi_osvity.pdf.

9. Міністерство освіти і науки. Львівський національний університет імені Івана Франка : Положення про Ресурсний центр з інклюзивної освіти. URL: <http://centres.lnu.edu.ua/inclusive-education/>.

10. Наказ Міністерства освіти і науки України Про затвердження концепції розвитку інклюзивного навчання від 1 жовтня 2010 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>.

11. Ресурсний центр освітніх інформаційних технологій для осіб з особливими потребами. Національний університет “Львівська Політехніка”. URL: <https://lpnu.ua/rtsoit>.

12. Сварник М. Інклюзивна освіта в Україні: попередній аналіз ситуації. Інклюзивна освіта : зб. матеріалів проекту. Київ, 2013. 120 с.

13. Центр інклюзивних технологій навчання. Вінницький університет “Україна”. URL: <https://uu.edu.ua/upload/Inclusiya/inclusion.pdf>.

14. Шевцов А. Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей з вадами здоров'я. Київ : Соцінформ, 2004. С. 25.

References

1. Danylovych, E. A., Lytovchenko, S. V. (2012). Stratehii vykladannia v inkliuzivnomu navchalnomu zakladi: navchalno-metodychnyi posibnyk / za red. A. A. Kolupaievoi. Kyiv : Vydavnycha hrupa “A.S.K.”.

2. Zakon Ukrainy Pro osvitu. Redaktsiia vid 24.03.2024. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Inkliuzyvno-resursnyi tsentr TNPU im. V. Hnatiuka: 5 rokiv diialnosti. Retrieved from https://tnpu.edu.ua/news/8148/?sphrase_id=43306.
4. Kabinet Ministriv Ukrainy : Rozporiadzhennia Pro skhvalennia Natsionalnoi stratehii iz stvorennia bezbariernoho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku vid 14 kvitnia 2021 r. No. 366-r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>.
5. Kabinet Ministriv Ukrainy : Postanova Pro zatverdzhennia Polozhennia pro inkliuzyvno-resursnyi tsentr. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>.
6. Kabinet Ministriv Ukrainy : Postanova Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii inkliuzyvnoho navchannia u zakladakh zahalnoi serednoi osvity vid 15 veresnia 2021 r. No. 957. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n8>.
7. Kolupaieva, A. A., Yefimova, S. M. (2010). Navchalnyi kurs "Vstup do inkliuzyvnoi osvity". Kyiv : Naukovyi svit.
8. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy Ternopilskyi natsionalnyi pedahohichniy universytet imenni Volodymyra Hnatiuka : Polozhennia pro inkliuzyvno-resursnyi tsentr. Retrieved from https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/polozhennia_pro_resursnyi_tsentr_inkliuzyvnoi_osvity.pdf.
9. Ministerstvo osvity i nauky, Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka : Polozhennia pro Resursnyi tsentr z inkliuzyvnoi osvity. Retrieved from <http://centres.lnu.edu.ua/inclusive-education/>.
10. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy Pro zatverdzhennia kontseptsii rozvytku inkliuzyvnoho navchannia vid 1 zhovtnia 2010 r. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>.
11. Resursnyi tsentr osvitnikh informatsiinykh tekhnolohii dlia osib z osoblyvymy potrebamy. Natsionalnyi universytet "Lvivska Politekhnikha". Retrieved from <https://lpnu.ua/rtsoit>.
12. Svarnyk, M. (2013). Inkliuzyvna osvita v Ukraini: poperednii analiz sytuatsii. Inkliuzyvna osvita : zb. materialiv proektu. Kyiv.
13. Tsentr inkliuzyvnykh tekhnolohii navchannia. Vinnytskyi universytet "Ukraina". Retrieved from <https://uu.edu.ua/upload/Inclusiya/inclusion.pdf>.
14. Shevtsov, A. H. (2004). Suchasni problemy osvity i profesiynoi rehabilitatsii liudey z vadamy zdorovia. Kyiv : Sotsinform.

*Стаття: надійшла до редколегії 11.04.2024
доопрацьована 20.04.2024
прийнята до друку 26.04.2024*

**RESOURCE CENTRES FOR INCLUSIVE EDUCATION
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE:
BACKGROUND, GOALS AND OBJECTIVES**

Olha Lytvynenko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA-79005
olha.lytvynenko@lnu.edu.ua*

Ukraine is currently facing the challenge of providing accessible education for all, including people with special educational needs. One of the key tools for achieving this goal is the creation of resource centers for inclusive education in higher education institutions. Resource centers for inclusive education in Ukrainian institutions of higher education are an important step on the way towards ensuring equal opportunities for all students and supporting their successful learning and development. The article examines the problem of creating resource centers for inclusive education in higher education institutions in Ukraine. The prerequisites for the creation of such centers are studied, and their goals and main tasks are determined. The activities of these centers in various education institutions of Ukraine are analyzed. The main attention is paid to the analysis of the needs of students with special educational needs and the methods of their integration into the academic environment.

The prerequisites for the creation of resource centers for inclusive education are the recognition of the need for inclusive education and the awareness of the importance of creating an environment where every student has the opportunity to receive quality education regardless of their personal characteristics. Also, the prerequisites for creating resource centers for inclusive education cannot fail to include an analysis of the current state of inclusion in Ukrainian higher education institutions. The goals of resource centers are to create a favourable environment for the learning and development of students with special educational needs. The main tasks include supporting access to education, advising, and providing the necessary resources and services for the successful education of target groups of students. Innovative approaches to the development of inclusive education, aimed at creating a favourable environment for the development of each student, regardless of their characteristics, are highlighted. Resource centers become key agents in implementing the principle of equal opportunities in higher education and contribute to the formation of an open and tolerant society.

Keywords: inclusive education, resource centers, higher education, special educational needs, accessible education, quality education, inclusive education.